

רעפ 34769-11-24 - מחמוד אלגריבי נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 34769-11-24

לפני: כבוד השופט יוסף אלרון
המבקש: מחמוד אלגריבי
נגד: מדינת ישראל
המשיבה:
בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע ב-עפ"ג 42792-07-24 מיום 15.10.2024 שניתן על ידי השופט הבכיר א' ביתן, השופט א' משניות והשופט י' דנינו בשם המבקש:

החלטה

- לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע ב-עפ"ג 42792-07-24 (השופט הבכיר א' ביתן, השופט א' משניות והשופט י' דנינו) מיום 15.10.2024, בגדרו התקבל בחלקו ערעור המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בבאר שבע ב-ת"פ 36774-05-21 (סגנית הנשיא ע' חולתא) מימים 30.1.2024 ו-4.6.2024.
- המשיב הורשע לאחר הליך הוכחות בעבירות התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) וניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף (1)274 ו-274(3) בצירוף סעיף 25 לחוק.

בתמצית יתואר כי לפי עובדות כתב האישום, ביום 10.5.2024 במהלך מבצע "שומר החומות" התקיימה "הפגנת מחאה", כלשון כתב האישום, בצומת שגב שלום. במסגרתה, הונחו צמיגים בוערים וחפצים שונים על הכביש, והנוכחים במקום ידו אבנים לעבר שוטרים, כאשר שוטרים רבים נפגעו מיידיו האבנים ונגרם נזק לכלי הרכב המשטרתיים. בתגובה, כוחות המשטרה הפעילו אמצעים לפיזור הפגנות על מנת להרחיק את הנוכחים מהכביש. במהלך האירוע, המבקש ידה אבנים ביחד עם אחרים לעבר שוטרים, ואלה פגעו בגופם של השוטרים. אחד השוטרים ירה כדור ספוג לעבר המבקש שפגע בו. לאחר הפגיעה, המבקש נפל לקרקע ושוטרים רצו לעברו ועצרו אותו.

עמוד 1

למען שלמות התמונה יצוין כי באותו כתב אישום הואשם אדם נוסף (להלן: נאשם 2), שגם לו יוחס כי במהלך ההתפרעות האמורה ידה אבנים לעבר שוטרים. הנאשם 2 הודה בעובדות כתב אישום מתוקן והורשע בעבירות זהות לאלה שבהן הורשע המבקש כמפורט לעיל. על הנאשם 2 נגזרו 10 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

3. בית משפט השלום הרשיע כאמור את המבקש, תוך שהוא מצא את עדויות השוטרים "ברורות וחד משמעיות". לעומת זאת, נקבע כי קיימת אי התאמה בין עדות המבקש בבית המשפט, לאחר שנחשף לגרסת השוטרים, לבין הודעתו במשטרה. נקבע כי חרף הכחשתו הוכח מעבר לספק סביר כי אכן ידה אבנים לעבר שוטרים.

במסגרת גזר הדין, בית המשפט התייחס לחומרת המעשים ולעובדה שבוצעו בתקופה של מתיחות ביטחונית, וקבע את מתחם העונש ההולם בין 8-24 חודשי מאסר בפועל. בגזירת העונש בתוך המתחם, ניתן משקל להשלכות הצפויות של מאסר בפועל על משפחת המבקש, ולצד זאת לעובדה כי המבקש לא נטל אחריות או הביע חרטה על מעשיו. כן התייחס בית המשפט לטענת אחידות בענישה שהעלה המבקש, ואבחן בין עניינו מזה של הנאשם 2 תוך אזכור עברו הפלילי של המבקש. בהתחשב באמור, עונשו של המבקש נקבע בחלקו התחתון של המתחם והושת עליו עונש של 12 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

4. המבקש ערער הן על הרשעתו הן על גזר הדין בעניינו, ואולם במהלך הדיון בבית המשפט המחוזי חזר בו מערעורו על הכרעת הדין. הערעור על גזר הדין התקבל באופן חלקי, באופן שרכיב המאסר בפועל הועמד על 10 חודשי מאסר. נקבע כי טעמים של אחידות בענישה מצדיקים הקלה מסוימת בעונש המבקש, מאחר שעובדות כתב האישום המתוקן ייחסו לנאשם 2 מעשים חמורים מאלה של המבקש. זאת, מאחר שהנאשם 2 התנגד למעצר. כמו כן, צוין כי המבקש הגיע להתפרעות באופן מקרי, ולא התכוון להצטרף אליה מלכתחילה, ואף לכך יש ליתן משקל בבחינת עונשו.

5. במסגרת הבקשה שלפניי, נטען כי מן הראוי להפחית את עונש המאסר שהושת על המבקש ל-9 חודשים, ולאפשר לו לרצותו בדרך של עבודות שירות. נטען כי בהתחשב בימי מעצרו של המבקש, כחמישה עשר ימים, די בהקלה מדודה בעונש המאסר כדי שיוכל לבצע אותו בדרך של עבודות שירות. לשיטת המבקש יהא בעונש שכזה עונש ראוי בעניינו, תוך שהוא שב ומעלה טענות ביחס לאחידות בענישה בינו לבין הנאשם 2, שלטענתו ביצע מעשים חמורים יותר. עוד נטען כי עונש זה רצוי אף בהתחשב בהשלכות מאסר בפועל על בני משפחת המבקש. לבסוף, המבקש מציין כי עברו הפלילי התיישן וכי חלף זמן משמעותי ממועד ביצוע העבירה.

6. דין הבקשה להידחות. רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים נדירים בלבד, המעוררים סוגיה

משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטני של המבקש, כאשר מתעוררים בנסיבות העניין שיקולי צדק ייחודיים או כשנגרם עיוות דין (רע"פ 20277-11-24 דסה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.11.2024)). יתרה מכך, בקשת רשות ערעור על חומרת העונש תתקבל רק במקרים יוצאי דופן שבהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת (רע"פ 3431/24 גבארין נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (24.4.2024)). המקרה דן אינו נמנה על חריגים אלה.

7. בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הטמונה ביידי אבנים כלפי כוחות הביטחון, ובצורך בענישה מוחשית בעבירות אלה. זאת, בפרט כאשר המעשים מבוצעים בתקופה של מתיחות ביטחונית, כדוגמת אירועי שומר חומות. לאחרונה ציינתי:

"בית משפט זה שב ועמד על החומרה המגולמת בעבירות התפרעות. הללו יוצרות סכנה מוחשית לאזרחים, זורות אימה בקרב הציבור ומערערות את יסודות שלטון החוק. על כן, נקבע כי יש לפעול כלפיהן ביד קשה ובענישה מרתיעה אשר תרסן התפרעויות העלולות לסחוף המון רב ולצאת מגדר שליטה [...] הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שהעבירות מתבצעות במהלכן של תקופות בהן שוררת מתיחות ביטחונית, וכאלו היו ימי מבצע "שומר חומות" - ימים שבהם הארץ בערה מבפנים ומבחוץ. בתקופות מעין אלה, מושקעים משאבים רבים על ידי כוחות הביטחון בניסיון לשמור על הסדר הציבורי. הנוטלים חלק באירועי התפרעות אלימים, מלבים את המתח השורר בקרב הציבור ומקשים על כוחות הביטחון בביצוע מלאכתם - מה שיוצר סיכון מוחשי לחיי אדם." (ע"פ 6106/23 עמרני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (15.5.2024)).

8. באשר לטענות המבקש ביחס לשיקולי אחידות בענישה, הרי שהערכאות קמא נתנו ביטוי לשיקולים אלה ולמכלול הנסיבות שמציין המבקש. כך, בית משפט השלום העמיד את עונשו בחלקו התחתון של מתחם העונש שקבע. לאחר מכן, בית המשפט המחוזי הקל עוד יותר בעונשו משיקולים אלה. יתרה מזאת, שיקול האחידות בענישה הוא שיקול אחד מבין מכלול השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לממש את תכלית הענישה, ואינו השיקול הבלעדי או המכריע (ע"פ 5136/22 לוקר נ' מדינת ישראל, פסקה 538 (10.11.2024)).

אף לגופם של דברים, בעניינו עולה ספק אם עניינו של המבקש אכן מצדיק עונש מקל מזה של הנאשם 2. המבקש בעל עבר פלילי, בין היתר בעבירות אלימות, שאמנם התיישן בינתיים, וכן הוא לא נטל אחריות על מעשיו ובחר לנהל את ההליך. זוהי כמובן זכותו, אך הוא אינו יכול ליהנות מהקלה השמורה למי שמודה בתחילת ההליך בשל נטילת האחריות והחיסכון בזמן שיפוטי הנלווים לכך (ע"פ 9168/18 קשור נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (26.2.2019)).

בהקשר זה, אף הנסיבות האישיות שאותן מציין המבקש כבר נשקל לזכותו, ויתכן שאף יתר על המידה, בהכרעת הערכאות קמא, ואין מקום להקלה נוספת בעונשו. זאת, בוודאי שלא במסגרת ערעור

"בגלגול שלישי".

9. ביחס לעתירת המבקש להפחתת עונשו לצורך ריצויו בדרך של עבודות שירות, אזכיר כי ריצויו עונש מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות הוא זכות קנויה, אשר בבסיסה עומדת תכלית שיקומית (רע"פ 5128/21 סלאמה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (15.8.2021)). ואולם, בהתחשב בחומרת המעשים ובעובדה שאלה בוצעו כאמור בתקופה של מתיחות ביטחונית, נסיבות המקרה אינן מתאימות להשתת עונש מאסר בדרך של עבודות שירות (ראו והשוו: ע"פ 2067/23 משטי נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (13.8.2024)).

10. אשר על כן, הבקשה נדחית. בנסיבות אלה, מתייתר הדין בבקשת עיכוב הביצוע.

ניתנה היום, כ"ד חשוון תשפ"ה (25 נובמבר 2024).

יוסף אלרון
שופט